

jaunojo kino kritiko dirbtuvės

„Kraujas“ – vaizdo ir jausmo cirkuliacija

Milda Valiulytė

2016-04-28

MOVING CINEMA

Pedro Costa, režisierius, kuriam pasaulinį pripažinimą atnešė filmas „Didinga jaunystė“, Lietuvoje iki šiol yra mažai žinomas. Žiūrovai su šios garsios pavardės savininku galėjo susipažinti „Kino pavasario“ programoje - 2006 m. pristatytas jau minėtas filmas „Didinga jaunystė“ („Juventude Em Marcha“) 2012 m. - trumpametražis filmas „Istorinis miestas“ („Centro Historico“), o

2014 m. dėmesio sulaukė „Arklio pinigai“ („Cavalo Dinheiro“). Gerokai ankstesnis filmas „Kraujas“ („O Sangue“, 1989 m.) - tai išskirtinė proga Lietuvos žiūrovams pamatyti debiutinį Pedro Costos ilgametražį filmą.

Filmo siužetas, kaip ir išduoda pavadinimas, remiamas kraujo ryšiu. Pagrindiniai filmo veikėjai, tai du broliai – Vincentas, kuriam septyniolika, ir dešimtmetis Nino. Broliai neturi motinos, o jų santykiai su tėvu pristatomi labai trumpai – jau filmo pradžioje tėvas dingsta - žiūrovas nujaučia, kad jis miršta nuo Vincento rankos. Po šio įvykio broliai nusprendžia gyventi taip, tarsi nieko nebūtų įvykę, slepiant tėvo dingimą tam, kad galėtų toliau gyventi dviese. Tai atrodė labai logiškas pasirinkimas, nes jiedu ir taip buvo pripratę gyventi vieni – jų tėvas, dar būdamas gyvas, elgėsi neatsakingai, dažnai dingdavo, buvo linkęs į smurtą. Išsaugoti paslaptį broliams padeda sena Vincento draugė, pradinių klasių mokytoja Klara. Akivaizdu, jog tarp jos ir Vincento mezgasi intymus ryšys. Į painią filmo siužetinę liniją įtraukiama daugiau veikėjų: keisti tėvo pažįstami, kurie ateina pas Vincentą atsiimti senų skolų, brolių dėdė, kuris nori išsivežti Nino...

Kuriama labai paslaptinga, netgi nuodėminga filmo atmosfera. Visų pirma, tokį įspūdį suteikia nespalvotoje juostoje fiksuojami vaizdai. Ne veltui šis režisierius laikomas klasikinio kino žinovu. Istorijos dramatiškumą

bei paslapties jausmą stiprina ilgi kadrai, pauzės, žaismas šešėliais, kuris išraiškingai atsiskleidžia stambaus plano kadruose sustiprindamas veikėjų emocijas bei išgyvenimus. Viena iš įspūdingiausių filmo scenų – tai priešingais kadrais nufilmuotas susidūrimas tarp Vincento ir jo tėvo, palydimas garsiu antausiu, tampa lyg atspirties tašku visam tolimesniam filmo vyksmui.

Pedro Costa šiame filme gilinasi į vidinius herojų pasaulius. Nors pokalbiai tarp jų trumpi, dažnai nelabai iškalbingi, kameros fiksuojami vaizdai tampa kur kas iškalbingesni, nei žodžiai, taip pat paliekama nemažai erdvės žiūrovų interpretacijai. Filmo herojai yra suvaržyti, net išsilaisvinę iš pagrindinio negandų šaltinio – tėvo, broliai lieka savo aplinkos kaliniai, tarsi negalėtų judėti toliau. Filme „Kraujas“ pradeda formuotis autorinis režisieriaus stilius, kuris kartu su pasakojimo motyvais vėliau tapo skiriamaisiais Pedro Costa’os kūrybos bruožais. Galbūt tam įtakos turėjo tai, jog kurti filmus režisierius pradėjo tuo metu, kai Portugalija išsivadavo iš diktatūros priespaudos.

„Kraujas“ – tai sudėtingas, paslaptingas bei iškalbingas P. Costos žingsnis į kino pasaulį, kuris jį pristatė kaip daug žadantį ateities režisierių. Tai filmas, kurį būtina pamatyti norint geriau suprasti garsaus režisieriaus kūrybą bei raidą. Tačiau filmas vertingas ne tik tuo – „Kraujas“ tai visavertė kino patirtis, kurios metu nustebins tiek kinematografiniai, tiek ir naratyviniai režisieriaus sprendimai.

Pedro Costa’os filmą „Kraujas“ žiūrovai galės pamatyti „Skalvijos“ kino teatre balandžio 30 d. (šeštadienį) 16:30, jį pristatys „Skalvijos“ kino akademijos jaunųjų kuratorių kursas.

Workshop of Young Film Critic

***Blood* – Circulation of Image and Feeling**

By Milda Valiulytė

28.04.2016

Pedro Costa, the world-acclaimed director most famous for his film *Colossal Youth* (Portuguese: *Juventude em Marcha*), is little known in Lithuania. The name of this distinguished artist was first presented to Lithuanian audience in the programme of the film festival Kino Pavasaris in 2006, when the aforementioned film *Colossal Youth* was screened. His short film *Historic Centre* (Portuguese: *Centro Historico*) followed in 2012, and his *Horse Money* (Portuguese: *Cavalo Dinheiro*) attracted great attention in 2014. His much earlier film *Blood* (Portuguese: *O Sangue*, 1989) is a unique opportunity for Lithuanian viewers to see the first feature film by Pedro Costa.

As the name of the film suggests, the storyline is based on blood relations. The main film characters are two brothers, seventeen-year-old Vicente and ten-year-old Nino. The brothers are motherless, and their relationship with the father is presented very briefly. At the very start of the film, the father disappears and a spectator can suspect that his blood is on Vicente's hands. After this event, the brothers decide to live as if nothing has ever happened, trying to conceal the disappearance of their father so as not to be separated and stay together. It seems like a logical choice since they are already used to living alone – their father, while still alive, behaved irresponsibly, often disappeared, and was inclined to violence. An old friend of Vicente's, a primary teacher, Clara, helps the brothers to keep their secret. It is obvious that an intimate bond is forming between her and Vicente. Gradually, more characters become involved in the intricate storyline: strange acquaintances of their father who come to Vicente to collect old debts, their uncle who wishes to take Nino away with him...

The atmosphere of the film is certainly mysterious and somewhat sinful. Such impression is created mainly due to the images captured on black and white film. This director is regarded as an expert of classical cinema for a reason. The dramatic nature of the story is further enhanced through long frames, pauses, and the game with shades that is expressively revealed in close-up shots intensifying the emotions and experiences of the characters. One of the most impressive scenes in the film is the confrontation of Vicente with his father filmed in countershots and accompanied by the sound of a loud slap in the face, which becomes a certain starting point for further film action.

In this film, Pedro Costa analyses the inner worlds of the characters. Although the dialogues are short and often not eloquent, the images captured by the camera are much more articulate than words; there is also a lot of room left for interpretation of the audience. The film characters are constrained; even having got rid of the main source of their hardships – the father – the brothers remain imprisoned in their environment as if unable to move forward. In the film *Blood*, a unique style of the director started taking shape, which, together with the storyline motifs, subsequently became the signature features of films by Pedro Costa. This might have been caused by the fact

that the director started making films, when Portugal had been liberated from the oppression of dictatorship.

Blood is a complicated, mysterious, and eloquent step of Costa into the world of cinema, which introduced him as a promising would-be director. It is a film that must be seen in order to better understand the works and development of this famous artist. Nevertheless, it is not its only valuable feature. *Blood* constitutes full-fledged cinematic experience that will surprise you not only for the director's cinematographic solutions but also for his narrative decisions.